

Robot door drukte in geitenkaasmakerij

't Leenhof ging een jaar geleden robotmelken wegens drukte in de geitenkaasmakerij. Het aantal koeien steeg van 50 naar 65, de individuele productie steeg en de arbeidsvreugde keerde terug. Het jongvee en de geiten delen de stal.

TEKST JEROM ROZENDAAL

An opvolging geen gebrek bij het gemengde geiten- en melkveebedrijf 't Leenhof in Zele. Drie van de vier kinderen stapten de afgelopen jaren in bij het ouderlijk bedrijf. Een grote wegwijzer aan de straat toont de weg naar de hoevewinkel, waar geitenkazen verkocht worden. Alhoewel de rundveehouderij aan de basis staat van het bedrijf, is deze overvleugeld door de geitenmelkerij en geitenkaasmakerij. Vooral de laatste activiteit neemt het meeste werk in beslag. Pater familias Marc De Maesschalck stapte in 1991 in het melkveebedrijf van zijn ouders. Doordat de uitbreidingskansen door het melkquotum beperkt waren, moesten hij en zijn vrouw op zoek naar een alternatief. Dit werd de geitenhouderij. Omdat er destijds geen melkerijen waren die geitenmelk verwerkten, was het bedrijf op

Marc De Maesschalck en Reinhilde Van de Vondel (derde en vierde van links) runnen 't Leenhof met hun kinderen Jolan, Bo en David

BEDRIJFSPROFIEL

Bedrijfsnaam:	't Leenhof
Samenstelling:	Marc (52), Jolan (23), David (22), Bo (19) De Maesschalck en Reinhilde Van de Vondel (49)
Plaats:	Zele, Oost-Vlaanderen
Melkvee:	65 en 50 jongvee
Rollend jaargemiddeld:	11.500 liter (3,8% eiwit, 4,3% vet)
Geiten:	200 en 50 jongvee
Grondgebruik:	20 hectare mais, 20 hectare gras (10 hectare huiskavel)

zichzelf aangewezen voor de verwerking van de zuivel in de vorm van geitenkaas. Juist deze zelfstandigheid en onafhankelijkheid spraken het echtpaar aan.

Bijna gestopt met koeien

De kaasmakerij nam een steeds belangrijkere rol in binnen het bedrijf en de geitenstapel breidde uit tot 200 stuks. Dit kreeg een extra boost in 2004, toen Delhaize op de deur klopte. Het gros van de rauwmelkse boerderijgeitenkaas gaat sindsdien naar deze retailer. Een gedeelte naar horecazaken, kaaswinkels, groothandels en de rest wordt in de hoevewinkel afgezet. 'Door de drukte kwamen we een paar jaar geleden zelfs op een punt waarbij we dachten om de melkveehouderij op te geven en helemaal over te schakelen op geiten', vertelt Reinhilde Van de Vondel. 'Na het melken kleepte ik mij om en ging ik naar de kaasmakerij. Daar was het werk vaak niet gedaan voordat het avondmelken alweer begon. Dit was erg vermoeiend en zwaar', vult haar man aan. Het familiebedrijf molk destijds vijftig koeien. Uiteindelijk kon de familie het niet over haar hart verkrijgen om het melkvee af te stoten en deed een tegenovergestelde ingreep: ze investeerde juist ruim 120.000 euro in deze activiteit. Medio 2018 werd een melkrobot geplaatst. 'De melkput was aan vervanging toe en een robot behoudt een restwaarde als we over vijf of tien

jaar een andere bedrijfskeuze zouden maken', verklaart Marc. De robot van het merk Lely bleek een gouden greep, waar de 52-jarige veehouder gepassioneerd over vertelt. 'Terwijl de koeien vóór de robot gemiddeld 9000 kilo melk produceerden, zitten we nu op 11.500 kilo. Daarnaast bespaart het ons zoveel tijd dat ik het plezier in de koeien heb teruggevonden. In de melkput was het lopendebandwerk, terwijl we nu het vee kunnen managen.' Met de komst van de robot werd de veestapel uitgebreid naar 65 koeien.

Betere diergezondheid dankzij robot

De melkveehouder spreekt vol lof over het automatisch melken. 'Ook de gezondheid van de veestapel is enorm verbeterd. We hebben nu meer tijd om aan de diergezondheid te besteden', prijst hij. De robot speelt hierin ook een rol. Zo krijgen de koeien nu krachtvoer afhankelijk van hun lactatieniveau en gaan zo goed voorbereid de droogstand in. 'Vroeger hadden we nogal eens last van slepende melkziekte, maar dat is nu niet meer het geval, omdat we in de robot met een simpele druk op de knop propyleenglycol kunnen toevoegen aan het krachtvoer.' Door gestuurd robotverkeer worden de koeien eens in de week door een voetenbad geloodst en zijn de klauwproblemen ook afgenomen. Aanvankelijk was De Maesschalck bang om de band met

Verkoop van zelfgemaakte geitenkazen

het vee te verliezen, maar dat is niet gebeurd. 'De robot geeft zoveel meer informatie, waardoor we steeds een beeld hebben van de toestand. Recentelijk ben ik samen met dochter Bo een week op kaascursus geweest in Frankrijk, maar we konden de koeien, hun gezondheid en de melkgift via de telefoon perfect opvolgen', zegt hij.

Duarmelken melkvee

Het werk van de melkveehouderij is verdeeld onder de familieleden. Elk is één dag in de week verantwoordelijk voor bijvoorbeeld het reinigen van de ligboxen en het ophalen van koeien die door de stalhiërarchie moeilijker bij de robot geraken. De rotatie van het werk op de boerderij is een bewuste keuze. 'Iedereen moet al het werk op de boerderij kunnen doen, zodat we elkaar bij afwezigheid kunnen opvolgen', zegt Van de Vondel. Met een op afstand bestuurbaar systeem van slagbomen en hek-

Melkrobot bliet liefde voor melkvee nieuw leven in

ken in de paden kan de betreffende koe gemakkelijk geïsoleerd worden.

Veel van de functies van de robot worden benut en ook maakt het bedrijf gebruik van de Ovalert-stappenteller. 'Hierdoor kunnen wij ook de tochtigheid bij de vaarzen monitoren', verklaart De Maesschalck. Over de tochtigheidsbepaling en het moment van insemineren van melkkoeien heeft hij zo zijn eigen ideeën, die hun wortels vinden in de geitenhouderij. 'Een volwassen geit lammert maar eens in de twee jaar en na de derde keer dekken wij niet meer en kan zij soms tot vijf jaar melk geven.'

Volgens hem zou het goed zijn als er in de melkveehouderij ook meer aandacht besteed zou worden aan dit zogenoemde duarmelken. Rond de afkalving zijn de risico's op gezondheidsproblemen het grootst. Waarom zou je een koe tot het uiterste drijven en haar binnen drie maanden weer drachtig krijgen? Ondanks zijn duidelijke visie, is het duarmelken geen doel op zich. 'Maar wij zijn wel minder obsessief bezig met tussenkalftijden van 365 dagen. Als een koe in vroege lactatie 50 liter melk geeft of meer, laten wij haar na twee maanden niet al insemineren.'

Gemengde stal met geiten en koeien

Melkgift en robotgeschiktheid zijn anno 2020 de belangrijkste fokdoelen. De focus op robotgeschiktheid is een van de redenen waarom er tussen de roodbonte veestapel steeds meer zwartbont jongvee rondloopt. 'Voor het fokken op robotgeschiktheid is het aanbod bij roodbont niet zo breed, waardoor we besloten hebben ook zwartbont in te kruisen', verklaart de bedrijfsleider.

In de jongveestapel komen de activiteiten van het gemengde bedrijf tot uiting. Kalveren, vaarzen en droogstaande koeien delen de ruimte met de geiten. Ook deze zijn in leeftijd en productiegroepen onderverdeeld. Over het

overslaan van ziektes tussen het vee maakt De Maeschalck zich geen zorgen. 'Er zijn niet zo heel veel ziektes die van koeien kunnen overslaan op geiten of vice versa. Dat risico bestaat alleen bij rota-coronavirus bij kalveren en lammetjes, maar hiervoor gaan we vaccineren.

De boerderij staat ook open voor bezoekers aan de hoeveboerderij. Het bezoek piekt in februari, als de geiten in drie weken massaal lammeren, en vanaf het voorjaar. 'Wij afficheren ons op Facebook met de geboorte van de lammeren, dat is waarom er veel mensen komen kijken', verklaart dochter Bo, die op vrijdagden de hoevewinkel bemant. Met de aandacht wil het bedrijf naar eigen zeggen de band tussen publiek en boer vergroten.

Voermanagement aangepast

Ondanks de verschillen tussen de geiten en de koeien, zijn er ook overeenkomsten die de combinatie vereenvoudigen. Zo krijgen ze hetzelfde ruwvoer uit de mengvoervagen, die gevuld wordt met mais, gras, perspulp en draf. De verhoudingen zijn hetzelfde voor het melkvee en de geiten.

Lange tijd was het streven om ruwvoer van eigen land te verkrijgen, maar door de uitbreiding van de melkveestapel en slechte maisopbrengsten was dit vorig jaar niet mogelijk. Volgende seizoenen overweegt De Maeschalck om zich nog meer toe te leggen op grasproductie en een deel van de mais extern aan te kopen. 'Aangekochte mais is meestal van dezelfde kwaliteit als die van ons. Gras daarentegen niet. Wij besteden veel aandacht aan het moment van oogsten om een zo hoog mogelijk eiwitgehalte te halen. Omdat de verkopers meestal min-

der gepassioneerd dan wij met het gras bezig zijn, is deze kwaliteit vaak minder.'

Op termijn wil 't Leenhof ook koeienmelk gaan verwerken. De melk wordt nu opgehaald door Milcobel. Momenteel verkoopt 't Leenhof op kleine schaal rijstepap op basis van koeienmelk. Bo droomt ervan om in de toekomst meer koeienzuivel aan te bieden in hun hoevewinkel. Het is echter onwaarschijnlijk dat de volledige melkplas verwerkt zal worden. Daarvoor geven de koeien – in tegenstelling tot de geiten – te veel melk. En dan zou de arbeidsdruk weer te zwaar gaan wegen. |

▲
Het jongvee en de geiten delen de stal

Meer foto's van het bedrijf

Bekijk ook andere foto's die Veeteeltfotograaf Kristina Waterschoot maakte op het geiten-melkveebedrijf.

► Fotoserie op veeteelt.nl